

تحلیل هفته

شماره: 497

(01 - 08 عقرب 1404 هـ ش)

جنگ اخیر میان افغانستان و پاکستان؛ عوامل و پیامدهای آن

این نشریه هفته‌وار، تحلیل رویدادهای مهم سیاسی، اقتصادی، امنیتی و اجتماعی افغانستان و منطقه است که به زبان‌های پشتو، دری، انگلیسی و عربی توسط مرکز مطالعات استراتژیک و منطقه‌ای تهیه و نشر می‌گردد.

آنچه درین شماره می خوانید:

- جنگ اخیر میان افغانستان و پاکستان؛ عوامل و پیامدهای آن 3
- عوامل جنگ 4
- پیامدهای جنگ 6
- مذاکرات صلح میان افغانستان و پاکستان 7
- نتیجه گیری 9
- پیشنهادات 9
- منابع 10

جنگ اخیر میان افغانستان و پاکستان؛ عوامل و پیامدهای آن

مقدمه

از منظر تاریخی، روابط سیاسی میان افغانستان و پاکستان را می‌توان به دو مرحله اصلی تقسیم کرد: نخست، از زمان تأسیس پاکستان تا سال ۱۹۷۹ میلادی، و دوم، از سال ۱۹۷۹ میلادی تا امروز. در مرحله نخست، روابط سیاسی دو کشور به دلیل مسأله خط دیورند و حقوق پشتون‌های ساکن در دو سوی مرز، چندان مناسب نبود؛ هرچند در سال ۱۹۵۰ میلادی موافقت‌نامه تجارت ترانزیتی میان افغانستان و پاکستان (Afghan-Pakistan Transit Trade Agreement) امضا شد که نقش مهمی در بهبود روابط سیاسی دو کشور ایفا کرد.^۱

در مرحله دوم، روابط سیاسی میان دو کشور گاه بهبود یافته و گاه با چالش‌ها مواجه بوده است. از سال ۱۹۷۹ تا سال ۱۹۹۲ میلادی، روابط دو کشور سرد بود و علت آن، رقابت دو قدرت بزرگ -ایالات متحده آمریکا و اتحاد جماهیر شوروی- در منطقه بود. پاکستان در این رقابت در کنار ایالات متحده آمریکا قرار داشت و دولت وقت افغانستان همسو با اتحاد شوروی بود. در سال‌های نخست تشکیل «دولت اسلامی افغانستان» و سپس در نخستین دوره «امارت اسلامی»، روابط دو کشور مناسب و نزدیک بود.^۲ اما در دوران جمهوریت بیست‌ساله، روابط سیاسی دو کشور اغلب با تنش همراه بود و عوامل متعددی همچون بی‌اعتمادی متقابل، سیاست دوگانه پاکستان، قاچاق مواد مخدر از افغانستان به پاکستان،^۳ و روابط نزدیک دولت وقت با هند، در این وضعیت نقش داشت.

اگر روابط سیاسی میان امارت اسلامی افغانستان و پاکستان را به‌صورت خاص بررسی کنیم، روشن می‌شود که در نخستین دوره امارت اسلامی روابط دو کشور نزدیک و دوستانه بود. پاکستان همراه با امارات متحده عربی و عربستان سعودی، امارت اسلامی افغانستان را به رسمیت شناخته بود.^۴ اما با وجود همین پیشینه، دوره نخستین امارت اسلامی با همکاری پاکستان فروپاشید و دوره جمهوری جایگزین آن شد. در سال‌های نخست جمهوری نیز روابط میان پاکستان و امارت اسلامی سرد بود؛ اما پس از سال ۲۰۰۵ میلادی، زمانی که هند و ایالات متحده آمریکا توافق‌نامه مشارکت استراتژیک را امضا کردند و پاکستان نیز درخواست شبیه آن را مطرح نمود اما این درخواست از سوی آمریکا رد شد، پاکستان به سیاست دوگانه روی آورد و روابط خود را با امارت اسلامی تقویت کرد.

پس از بازگشت امارت اسلامی به قدرت در سال ۲۰۲۱، چنین پنداشته می‌شد که روابط دو کشور بار دیگر بهبود خواهد یافت؛ اما در سال‌های اخیر به دلیل مسئله مهاجران و موضوع تحریک طالبان پاکستان (TTP)، روابط آنها تیره شد و در نتیجه نگرانی‌های امنیتی، دو کشور به‌صورت مستقیم وارد درگیری نظامی شدند. در این تحلیل، پیرامون عوامل، پیامدها، آتش‌بس و آینده روابط ناشی از درگیری اخیر، بحث خواهیم کرد.

عوامل جنگ

جنگ اخیر میان افغانستان و پاکستان چندین علت دارد که در اینجا به گونه مختصر مورد بررسی قرار می‌گیرد:

۱- عامل تحریک طالبان پاکستان: بزرگ‌ترین عامل جنگ اخیر میان افغانستان و پاکستان، اختلاف دو کشور بر سر «تحریک طالبان پاکستان» است. پاکستان ادعا دارد که امارت اسلامی افغانستان از تحریک طالبان پاکستان حمایت می‌کند و برای آن‌ها در داخل افغانستان پناهگاه فراهم می‌سازد. در مقابل، امارت اسلامی افغانستان ادعا می‌کند که پاکستان بر خاک افغانستان حمله می‌ورزد و در امتداد خط فرضی دیورند مشکلات امنیتی ایجاد کرده به سران داعش پناه می‌دهد. از این تبادل اتهامات چنین برمی‌آید که مهم‌ترین علت جنگ اخیر همانا تحریک طالبان پاکستان (TTP) است؛ زیرا هرگاه پاکستان بر خاک افغانستان حمله کرده، گفته است که این حملات را بر مراکز TTP انجام داده است.

تحریک طالبان پاکستان در سال ۲۰۰۷ میلادی در داخل پاکستان شکل گرفت، اما در سال‌های ۲۰۱۴ و ۲۰۱۵ به دلیل اختلافات داخلی و مشکلات درونی با چالش‌ها روبه‌رو شد. این گروه در سال ۲۰۱۸ دوباره تجدید سازمان کرد و حملات خود را علیه مواضع نظامی پاکستان آغاز نمود. براساس گزارش وزارت داخله پاکستان در سال ۲۰۲۳، شمار اعضای تحریک طالبان پاکستان به ۷۰۰۰ تا ۱۰۰۰۰ نفر رسیده است.^۵ کارشناسان پاکستانی بر این باورند که پیروزی امارت اسلامی افغانستان باعث تقویت روحیه تحریک طالبان پاکستان شده و به آن‌ها امید داده است که در پاکستان نیز نظام مشابهی را ایجاد کنند، و همین امر سبب افزایش حملات آنان شده است.^۶ براساس آمار رسمی، از سال ۲۰۲۱ تا ماه آگست ۲۰۲۳ حملات این گروه ۶۰ درصد افزایش یافته که در نتیجه آن ۲۳۰۰ نظامی و غیرنظامی پاکستانی کشته شده‌اند.^۷ تنها در ایالت خیبرپختونخوا ۳۰۰ حمله انجام شده که مسئولیت اکثر آن‌ها را تحریک طالبان پاکستان بر عهده گرفته است.^۸ همچنان بنابر گزارش «بنیاد تروریزم جنوب آسیا»، در سال ۲۰۲۳ در پاکستان ۴۱۸ حمله انجام شده، در حالی که این رقم در سال ۲۰۲۲ برابر با ۳۶۵ حمله بوده است.^۹ الجزیره نیز تعداد حملات در سراسر پاکستان در سال ۲۰۲۳ را ۶۵۰ مورد گزارش کرده است.^{۱۰}

پس از این سلسله حملات، پاکستان از امارت اسلامی افغانستان خواست تا علیه تحریک طالبان پاکستان در داخل افغانستان عملیات گسترده انجام دهد،^{۱۱} و تهدید کرد که اگر امارت اسلامی چنین عملیاتی انجام ندهد، پاکستان ناگزیر خواهد بود که خود مستقیماً در خاک افغانستان عملیات کند.^{۱۲}

امارت اسلامی افغانستان تمامی این اتهامات را رد می‌کند. وزیر امور خارجه امارت اسلامی، امیرخان متقی، این ادعاها را تبلیغات علیه امارت اسلامی دانسته و می‌گوید که در افغانستان هیچ گروهی وجود ندارد که امنیت کشورهای منطقه را تهدید کند.^{۱۳} همچنان سخنگوی امارت اسلامی، ذبیح‌الله مجاهد، در رد ادعاهای

پاکستان می‌گوید: «پاکستان به جای آنکه امنیت خود را تأمین کند، بار دیگر افغانستان را متهم ساخت. امارت اسلامی تأکید می‌کند که نه تنها از چنین اقدامات حمایت نمی‌کند، بلکه آن‌ها را محکوم می‌نماید؛ اما جلوگیری از حملات در داخل پاکستان مسئولیت امارت اسلامی نیست، بلکه پاکستان باید امنیت خود را خود به‌گونه مستقل تأمین کند.»¹⁴

با وجود آن که امارت اسلامی بارها گفته است که خاک افغانستان علیه هیچ کشور دیگر استفاده نخواهد شد، پاکستان بازهم به این ادعاها بسنده نکرد و در اپریل ۲۰۲۲ با جت‌های جنگی خود بر ولایت‌های خوست و کنر حمله هوایی انجام داد که در آن ۴۷ تن شهید و ۲۲ تن زخمی شدند که اکثریت آنان زنان و کودکان بودند.¹⁵ همچنین در ۱۸ مارچ ۲۰۲۴ نیز جت‌های پاکستانی در ولایت‌های پکتیکا و خوست بمباران کردند که طی آن پنج زن و سه کودک شهید شدند.¹⁶ افزون بر این، در ۱۰ جنوری ۲۰۲۵ نیز پاکستان با جت‌های جنگی خود ولسوالی سرکانو در ولایت کنر را هدف قرار داد. دولت پاکستان ادعا کرده است که این حملات بر مراکز تحریک طالبان پاکستان انجام شده است.¹⁷

پاکستان به همین اندازه بسنده نکرد و در ۹ اکتوبر ۲۰۲۵ بر کابل نیز حمله نمود. در واکنش، امارت اسلامی افغانستان مطابق حقوق بین‌الملل و با هدف دفاع مشروع، بر تمام امتداد خط فرضی دیورند حملات متقابل انجام داد و بنا بر گفته ذبیح‌الله مجاهد، در نتیجه این عملیات ۵۸ سرباز پاکستانی کشته و حدود ۲۹ تن زخمی شدند. از این رو روشن می‌شود که عامل اصلی این جنگ، اختلاف بر سر تحریک طالبان پاکستان است.

۲- عامل هند: پاکستان در شرایطی بر کابل حمله کرد که وزیر امور خارجه افغانستان، امیرخان متقی، تازه به هند سفر کرده بود. یکی از بخش‌های سیاست «عمق استراتژیک» پاکستان این است که باید از نفوذ هند در افغانستان جلوگیری شود. سفر متقی به هند خشم اسلام‌آباد را برانگیخته است، به‌ویژه که این نخستین سفر رسمی یک وزیر افغان به دهلی نو پس از چندین سال به شمار می‌رفت.

هیئت امارت اسلامی افغانستان در هند به‌گونه‌ای بی‌سابقه مورد استقبال گرم مقامات هندی قرار گرفت. متقی در ضمن این سفر از دارالعلوم دیوبند نیز دیدار کرد؛ مرکزی که از دهه ۱۹۵۰ تاکنون هیچ مقام رسمی افغان به‌طور رسمی به آن سفر نکرده بود. با وجود این که حزب حاکم هند (بی‌جی‌پی) حزبی ملی‌گرا است، اما در چارچوب ایجاد توازن و در راستای تحریک و فشار بر پاکستان، از وزیر خارجه حکومتی که عنوان «اسلامی» دارد استقبال گرم به عمل آورد و حتی اجازه سفر رسمی به دیوبند را نیز صادر کرد.

هرچند هند با افغانستان مرز مستقیم جغرافیایی ندارد، اما روایت هندی این است که این کشور از طریق گلگت-بلتستان با افغانستان مرز مشترک دارد و این منطقه را از آن خود می‌داند. از همین رو محافظت از این حوزه و جلوگیری از نفوذ هند در افغانستان به بخش مهمی از سیاست خارجی پاکستان بدل شده است. پس از سفر متقی به هند، در پاکستان علاوه بر نگرانی، نوعی خشم نیز شکل گرفته است. در حالی که روابط

هند و امارت اسلامی بیشتر جنبه سمبولیک و نمایشی دارد، اما دهلی نو در پی آن است که پس از خروج ایالات متحده، جای خود را در افغانستان حفظ کند و در برابر نفوذ چین و پاکستان تعادل ایجاد نماید. بنابراین نزدیکی نسبی هند با امارت اسلامی و سفر متقی به هند نیز می‌تواند یکی از عواملی باشد که پاکستان برای تحت فشار قرار دادن امارت اسلامی، حمله بر کابل را انجام داده است تا از نزدیکی بیشتر کابل و دهلی نو جلوگیری کند.

۳- عامل ایالات متحده امریکا: عامل دیگر این جنگ می‌تواند نقش ایالات متحده امریکا باشد. در هفته‌های اخیر، امریکا از امارت اسلامی افغانستان خواسته بود که پایگاه بگرام را در اختیار این کشور قرار دهد، درخواستی که از سوی امارت اسلامی رد شد. اظهارات دونالد ترامپ، مبنی بر این که «اگر طالبان بگرام را ندهند، رخدادهای بسیار بدی اتفاق خواهد افتاد»، نیز در همین راستا قابل تفسیر است. همچنان دیدارهای پیاپی نخست‌وزیر پاکستان و فرمانده ارتش این کشور، عاصم منیر، با ترامپ و نزدیکی روابط دوطرف، این گمانه را تقویت می‌کند که امریکا از طریق پاکستان در تلاش برای فشار واردن کردن بر امارت اسلامی است.

این نخستین بار در تاریخ است که پاکستان کابل را مستقیماً هدف قرار می‌دهد، و یکی از احتمالات این است که امریکا می‌خواهد از طریق پاکستان بر امارت اسلامی فشار بیاورد تا برخی از خواسته‌های واشنگتن، به‌ویژه واگذاری پایگاه بگرام، پذیرفته شود و امارت اسلامی را بترساند که اگر به این خواسته‌ها تن ندهد، افغانستان یک بار دیگر به مرکز ناامنی تبدیل خواهد شد.

پیامدهای جنگ

۱- در نتیجه این جنگ، روابط سیاسی میان افغانستان و پاکستان تیره و تخریب شد. این روابط پرتنش باعث شده که پاکستان در مجامع مختلف بین‌المللی، امارت اسلامی را به حمایت از تروریسم متهم سازد و ادعا کند که خاک افغانستان علیه پاکستان استفاده می‌شود و حتی این احتمال نیز وجود دارد که در برابر کشورهای دیگر نیز مورد استفاده قرار گیرد. همچنان، در سطح منطقه‌ای نیز پاکستان در نشست‌های منطقه‌ای مربوط به افغانستان، مسأله «حکومت همه‌شمول» و «حقوق بشر» را مطرح می‌کند، که این موارد تأثیر منفی بر روند به‌رسمیت‌شناسی امارت اسلامی می‌گذارد.

۲- افزون بر این، بدتر شدن روابط تنها به این معنی نیست که پاکستان ابزارهای فشار در اختیار دارد و آن‌ها را به کار می‌بندد، بلکه امارت اسلامی نیز ابزارهای فشار در اختیار دارد و در جریان این جنگ اخیر از آن‌ها استفاده کرده است. ذبیح‌الله مجاهد اظهار داشت که پاکستان پناهگاه داعش است، در شهرهای مختلف برای آنان آموزش فراهم می‌شود، و حملاتی که اخیراً در روسیه، ایران و دیگر کشورهای منطقه رخ داده و حملاتی که در داخل افغانستان انجام شده است، همه از مراکز داعش در پاکستان سازمان‌دهی شده‌اند. از

سوی دیگر، از زمانی که کشت مواد مخدر در افغانستان ممنوع شده است، پاکستان به کشت مواد مخدر روی آورده و همین مواد مخدر به بازارهای اروپا و امریکا قاچاق می‌شود. همچنان ابزار فشار دیگر، ایجاد موانع در مسیر دسترسی پاکستان به آسیای مرکزی است. خلاصه این که با خراب شدن روابط، هر دو طرف از ابزارهای فشار حداکثری استفاده می‌کنند و این امر سبب می‌شود روابط دو کشور بیشتر تخریب شده و پیامدهای منفی برجا بگذارد.

۳- همچنان این جنگ بر روابط اقتصادی دو کشور نیز تأثیر منفی گذاشته است. پاکستان اعلام کرد که بر تجارت تاجران افغان در بندر کراچی محدودیت اعمال می‌کند. علاوه بر آن، گذرگاه‌های مرزی میان دو کشور مسدود شد که از یک سو سطح تجارت کاهش یافت و از سوی دیگر، بر کالاهای افغانستان محدودیت وضع شد، کانتینرهای تاجران افغان توقیف گردید و تعرفه‌ها افزایش یافت، که همه این موارد پیامدهای منفی بر اقتصاد هر دو کشور بر جای گذاشت.

۴- پیامد مهم دیگر این جنگ، افزایش فشار بر پناهجویان افغان در پاکستان و اخراج اجباری آنان است. پس از این جنگ، کابینه دولت مرکزی پاکستان به ریاست شهباز شریف تشکیل جلسه داد و در آن به طور صریح اعلام شد که تنها افغان‌هایی می‌توانند در پاکستان اقامت داشته باشند که دارای ویزه باشند و سایر پناهجویان افغان باید از خاک پاکستان اخراج شوند. از این امر روشن می‌شود که یکی از پیامدهای مهم و جدی این جنگ، اخراج اجباری پناهجویان افغان از پاکستان است.

مذاکرات صلح میان افغانستان و پاکستان

مذاکرات صلح میان دو کشور با میانجی‌گری قطر و ترکیه، در دوحه آغاز شد؛ در نخستین مرحله تنها بر آتش‌بس توافق حاصل شد و برای ادامه مذاکرات، ترکیه برگزیده شد تا در آنجا در تاریخ ۲۵ اکتوبر ۲۰۲۵ گفتگوها را برگزار کنند. بدین گونه، مذاکرات میان دو طرف در تاریخ ۲۵ اکتوبر ۲۰۲۵ آغاز گردید؛ خواسته پاکستان این بود که خاک افغانستان برای اقدامات علیه پاکستان به کار گرفته نشود و امارت اسلامی جلوی تحریک طالبان پاکستان (TTP) را بگیرد؛ در مقابل خواسته افغانستان این بود که خاک پاکستان نیز علیه افغانستان مورد استفاده قرار نگیرد، پاکستان باید از گسترش داعش در داخل خاک خود جلوگیری کند و به پهپادهای امریکایی اجازه حمله بر افغانستان داده نشود. بنا بر گزارش تلویزیون طلوع نیوز، پاکستان نگفته است که به پهپادهای امریکایی اجازه نخواهد داد بر افغانستان حمله کنند؛ زیرا آن‌ها می‌گویند با ایالات متحده امریکا توافق دارند که عملیات پهپادی از خاک پاکستان انجام شود و توانایی شکستن آن توافق را ندارند.

اگرچه نتیجه نهایی این مذاکرات هنوز مشخص نیست، می‌توان گفت که افغانستان در مذاکرات با دولت پاکستان به دلایل زیر در موقعیت برتری قرار دارد:

- ۱- پاکستان با بحران شدیدی در سطوح داخلی سیاسی، اقتصادی و امنیتی روبه‌رو است. اختلاف میان حزب مسلم لیگ (ن) و حزب مردم در حکومت مرکزی رو به افزایش است که ممکن است به سقوط حکومت فعلی بینجامد؛ در مقابل محبوبیت حزب عمران خان رو به افزایش است که تجمع چهارشنبه‌ی اخیر آن نمونه‌ای گویا است. حملات بر کارکنان تحریک لبیک در لاهور و زخمی و کشته شدن صدها تن از آنان، حکومت پنجاب را با چالش مواجه ساخته و از آن‌جا که حکومت مرکزی و حکومت پنجاب هم‌سو با یک جناح‌اند، این وضعیت خود به‌عنوان فشار بر حکومت مرکزی عمل می‌کند. علاوه بر آن، از منظر امنیتی، عملیات‌های تحریک طالبان پاکستان (TTP) و جدایی‌طلبان بلوچ، ارتش و حکومت پاکستان را در بن‌بست قرار داده است. همچنان نزدیکی ارتش و دولت ملکی پاکستان به ایالات متحده در سطح منطقه‌ای نگرانی‌هایی را در میان ایران، روسیه، چین و هند برانگیخته است؛ بنابراین ورود دوباره به یک جنگ با افغانستان در چنین وضعیت بحرانی به سود پاکستان نخواهد بود و آن‌ها به‌هیچ‌وجه حامی تشدید درگیری نیستند؛ این مسأله در مذاکرات، فرصت مناسبی برای افغانستان به‌وجود می‌آورد تا خواسته‌هایش را به‌پذیرد.
- ۲- در صورتی که مذاکرات ناکام شود، پاکستان همواره از جانب افغانستان در حالت نگرانی خواهد بود و تهدید به حمله (یا انجام حمله) همواره زنده خواهد ماند؛ علاوه بر جبهه‌های داخلی دیگر، یک جبهه‌ی جدی تازه نیز علیه آن‌ها گشوده خواهد شد که به نفع پاکستان نخواهد بود.
- ۳- جانب افغانستان در مذاکرات، موضوع داعش را صریح مطرح کرده و اسناد مستندی درباره‌ی پناهگاه‌های این گروه در پاکستان همراه خود دارد. از آن‌جا که پاکستان در سطح بین‌المللی با برچسب، حمایت دولت‌محور از تروریسم (State-Sponsored Terrorism) مواجه است، اگر جانب افغانستان این موضوع را داغ نگه دارد، این مسأله باعث بدنامی شدید پاکستان در سطح بین‌المللی خواهد شد و حتی کشورهای میزبان مذاکرات ممکن است به مرور زمان، قضیه‌ی TTP را تا زمان حل شدن معضل داعش - که ترکیه نیز از همسایگی آن متضرر است - بی‌اهمیت جلوه دهند.
- ۴- اگر مذاکرات موفق نشود و پاکستان در برابر خواسته‌های افغانستان انعطاف نشان ندهد، آن کشور نفوذی را که در افغانستان دارد به‌طور کامل از دست خواهد داد و این امر از منظر امنیتی و اقتصادی به سود پاکستان نخواهد بود.
- ۵- موضوع دیگر این است که پاکستان نهایت تلاش خود را برای تعامل در مذاکرات خواهد کرد؛ زیرا در صورت شکست مذاکرات، پاکستان عملاً افغانستان را به دامان هند خواهد انداخت که این امر برخلاف سیاست عمق استراتژیک (Strategic Depth Policy) پاکستان است.
- خلاصه این‌که افغانستان باید در مذاکرات، در صورتی که تحت فشار قرار نگیرد، خواسته‌هایش را به‌صورت جدی و غیرقابل‌صرف‌نظر مطرح نماید. البته در برخی موارد می‌توان در چارچوب تعاملاتی وارد شد، ولی موضوع داعش را باید جدی گرفت و تضمین‌های بین‌المللی محکم کسب کرد.

نتیجه گیری

روابط افغانستان و پاکستان در طول تاریخ سرشار از فراز و فرود بوده است. پاکستان در نخستین دوره‌ی حاکمیت امارت اسلامی با این نظام روابط نزدیک داشت و آن را به رسمیت شناخته بود، و پس از بازگشت دوباره امارت اسلامی به قدرت نیز چنین تصور می‌شد که روابط میان دو کشور نزدیک و نیکو خواهد بود؛ اما به دلیل مسئله‌ی تحریک طالبان پاکستان (TTP)، موضوع پناهجویان، و منازعات پیرامون خط فرضی دیورند، این روابط تیره شد.

مهم‌ترین عامل جنگ اخیر میان افغانستان و پاکستان اختلاف دو کشور بر سر موضوع «تی‌تی‌پی» است. پاکستان افغانستان را متهم می‌کند که به تی‌تی‌پی پناهگاه داده و از آن حمایت می‌کند، در حالی که امارت اسلامی این اتهامات را رد کرده است. با وجود این، پاکستان به همین بهانه بر ولایت‌های خوست، پکتیکا، ننگرهار، کنر و حتی کابل حملات انجام داده است و حمله‌ی اخیر بر کابل سبب شد تا امارت اسلامی عملیات تلافی جویانه انجام دهد و بر پاسگاه‌های پاکستانی در امتداد خط فرضی دیورند حمله کند که این امر به تیرگی بیشتر روابط میان دو کشور انجامید. همچنان در این جنگ نمی‌توان عامل ایالات متحده آمریکا و هند را نادیده گرفت، زیرا نزدیکی روابط میان امارت اسلامی و هند برای پاکستان خوشایند نیست و به همین دلیل ابزارهای فشار را به کار برده است، و نیز این احتمال وجود دارد که ایالات متحده از طریق پاکستان بر امارت اسلامی فشار وارد کند تا پایگاه هوایی بگرام را در اختیار آنان قرار دهد یا مطالبات دیگرشان را برآورده سازند.

پیشنهادهای

- ۱- پاکستان باید به حاکمیت سیاسی افغانستان احترام بگذارد و با آن همچون یک دولت مستقل رفتار کند. هرگاه امارت اسلامی مطمئن شود که پاکستان با آن همچون یک دولت مستقل و حاکم برخورد می‌کند، آنگاه امارت اسلامی نیز آمادگی خود مبنی بر احترام گذاشتن به حاکمیت سیاسی پاکستان را نشان داده و به درخواست‌ها و نگرانی‌های آن پاسخ مناسب دهد.
- ۲- امارت اسلامی باید بکوشد در روابط خویش توازن را حفظ کند، به‌ویژه میان پاکستان و هند، تا افغانستان بار دیگر به میدان رقابت این دو کشور مبدل نشود.
- ۳- چین کشوری است که در این اواخر با امارت اسلامی روابط نزدیک برقرار کرده و از سوی دیگر، شریک استراتژیک دیرینه‌ی پاکستان است. از این شریک مشترک می‌توان به‌عنوان میانجی در راستای تقویت و بهبود روابط بهره گرفت.

- ۴- هر دولتی در زمان رویارویی با جنگ خارجی به حمایت ملی نیاز دارد، از این رو امارت اسلامی باید برای افزایش حمایت ملی، در داخل کشور در چهارچوب شریعت اسلامی به برخی اصلاحات روی آورد.
- ۵- جنگ به سود هیچ کشوری نیست، پس افغانستان و پاکستان هر دو باید تلاش کنند که این مشکل را از راه تفاهم حل کنند و به این درگیری‌ها نقطه‌ی پایان گذاشته شود.

منابع

- ¹ Syed Muhammad Abbas, "Afghanistan-Pakistan in a security Puzzle (Past, Present and Future)", Vienna International Institute for Middle East Studies, Nov 20, 2023, P. 11, Access link: <https://viimes.org/wp-content/uploads/2024/02/Final-Paper-on-Afghanistan-Pakistan-Security-Puzzle-16.01.2024.pdf>
- ² L.A. Times Archives. "2 Slain in Attack on Pakistani Embassy", Los Angeles Times, Sep 7, 1995, Access link: <https://www.latimes.com/archives/la-xpm-1995-09-07-mn-43249-story.html>
- ³ Shehryar Fazli. "The Impact of Afghanistan's Drug Trade on its Neighbors", The Global Initiative against Transnational Organized Crime, November 2023, P. 7, Access link: <https://globalinitiative.net/wp-content/uploads/2023/11/SOCACE-RP25-AfghanDrugTradeImpact-20Nov23.pdf>
- ⁴ Vito Morisco, "From Rebel Governance to Institutionalization? Prospects for the Taliban and Afghanistan", Austrian Institute for International Affairs, July 2023, P. 21, Access link: https://www.ssoar.info/ssoar/bitstream/handle/document/90184/ssoar-2023-morisco-From_Rebel_Governance_to_Institutionalization.pdf?sequence=1&isAllowed=y&Inkname=ssoar-2023-morisco-From_Rebel_Governance_to_Institutionalization.pdf and Amanullah Zarawar, Naveedullah Alokozay and Hamad Shoukat, "Pakistan and the 2.0 Taliban (Islamic Emirate of Afghanistan) Regime New Scene", Cognizance Journal of Multidisciplinary Studies, Vol.4, Issue.8, August 2024, P. 252, Access link: https://www.researchgate.net/profile/Amanullah-Zarawar/publication/383816752_Media_Freedom_and_Censorship_A_Comparative_Study_of_Media_Freedom_under_First_and_Second_20_Taliban_Regime/links/66e84c680463442fa851d75d/Media-Freedom-and-Censorship-A-Comparative-Study-of-Media-Freedom-under-First-and-Second-20-Taliban-Regime.pdf
- ⁵ Ido Gadi Raz, "Against all Expectations: Afghanistan-Pakistan Relations after the American Withdrawal", Op. Cit. P. 14-15.
- ⁶ Muhammad Bilal Iftikhar Khan, Syed Waqas Haider Bukhari and Marriyam Siddique, "Pakistan IEA Relations, A Game Theory Perspective", journal of Social & Organizational Matters, Vol 1, No 1, 2022, P. 31, Access link: https://www.researchgate.net/profile/Syed-Waqas-Bukhari/publication/373713256_Pakistan_IEA_Relations_A_Game_Theory_Perspective/links/66a100ab8be3067b4b154ce6/Pakistan-IEA-Relations-A-Game-Theory-Perspective.pdf
- ⁷ Syed Muhammad Abbas, "Afghanistan-Pakistan in a security Puzzle (Past, Present and Future)", Vienna International Institute for Middle East Studies, Nov 20, 2023, P. 19, Access link: <https://viimes.org/wp-content/uploads/2024/02/Final-Paper-on-Afghanistan-Pakistan-Security-Puzzle-16.01.2024.pdf>
- ⁸ Abid Hussain, "Taliban's ties with Pakistan fraying amid mounting security concerns", ALJAZEERA, 17 Aug 2023, Access link: <https://www.aljazeera.com/news/2023/8/17/talibans-ties-with-pakistan-fraying-amid-mounting-security-concerns>
- ⁹ Sneha Swaminathan, Explained | Why is Pakistan asking 1.7 million Afghan nationals to leave its territory?, WIONNEWS, 2 NOV, 2023, Access link: <https://www.wionews.com/south-asia/explained-why-is-pakistan-asking-17-million-afghan-nationals-to-leave-its-territory-654025>
- ¹⁰ Abid Hussain, "Tensions high after Pakistan launches cross-border attacks into Afghanistan", Op. Cit.
- ¹¹ Arsalan Bilal, Pakistan and the Afghan Taliban: Friends Becoming Foes, THE DIPLOMAT, April 28, 2023, Access link: <https://thediplomat.com/2023/04/pakistan-and-the-afghan-taliban-friends-becoming-foes/>
- ¹² Abid Hussain, Taliban's ties with Pakistan fraying amid mounting security concerns, Op. Cit.
- ¹³ Vito Morisco, "From Rebel Governance to Institutionalization? Prospects for the Taliban and Afghanistan", Op. Cit. P. 25.
- ¹⁴ Ibid.
- ¹⁵ Aljazeera, "At least 47 dead in Afghanistan after Pakistan attacks: Officials", 17 April, 2022, Access link: <https://www.aljazeera.com/news/2022/4/17/afghanistan-death-toll-in-pakistan-strikes-rises-to-47-official>
- ¹⁶ Abid Hussain, "Tensions high after Pakistan launches cross-border attacks into Afghanistan", Op. Cit.
- ¹⁷ Abid Hussain, "Tensions high after Pakistan launches cross-border attacks into Afghanistan", Op. Cit.

مرکز مطالعات استراتژیک و منطقوی یک نهاد مطالعاتی غیردولتی و غیرانتفاعی می‌باشد که در سال ۱۳۸۸ خورشیدی در شهر کابل بنیان نهاده شده است. این مرکز از طریق پژوهش‌های دقیق و بی‌طرفانه خویش به منظور ارزیابی و غنای پالیسی‌ها در افغانستان و منطقه فعالیت می‌کند.

ارتباط با ما:

ایمیل: info@csrsaf.org

وب سایت: www.csrsaf.org

: +93780618000

تماس: +۹۳۷۸۰۶۱۸۰۰۰

www.csrsaf.org

info@csrsaf.org